

*„Tradíció, tudomány, minőség”
30 éves a Vám- és Pénzügyőri Tanszék*

Tanulmánykötet

Kézirat lezárva: 2021. december 31.

Kiadja:
a Magyar Rendészettudományi Társaság
Vám- és Pénzügyőri Tagozata

Szerkesztette:
Czene-Polgár Viktória
Csaba Zágon
Szabó Andrea
Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes

Felelős kiadó:
Szabó Andrea

ISBN: 978-615-81879-6-1

DOI: 10.37372/mrttvpt.2021.2

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalomjegyzék

Szerzők.....	6
Lektorok.....	10
Lectori salutem!	12
30 év, 30 vélemény	14
Tanszéktörténet	46
Szabó Andrea – Magasvári Adrienn: Hirtelen 30 – A szervezeti és a képzési rendszerben 30 év alatt bekövetkezett változások hatása a pénzügyőr tisztekkel szemben támasztott követelményekre	48
HR, szervezetfejlesztés, jogalkalmazás	60
Christián László – Erdős Ákos – Magasvári Adrienn: Képzési innováció a magyar rendészeti felsőoktatásban.....	62
Hajdu Ruben József: A meztelen igazság a pénzügyőrökről.....	78
Suba László: Úton a közérthetőség felé.....	92
Szilvász György Péter: Gondolatok a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló új törvény és az alapjogi korlátozások kapcsolatáról.....	105
Voitseshchuk, Andrii: Establishment of New Customs in Ukraine: Latest aspects of personnel management based on a competency-based approach....	117
Vámtechnológia, kockázatkezelés, IPR	127
Csaba Zágón – Gecsei Márton: Kockázatelemzés a gyakorlatban: cigaretta a repülőtéren.....	129
Galella, Patricio: The Approved Exporter Authorization in the EU	143
Jurušs, Māris – Miloseviča, Kristīne – Šmite-Roķe, Baiba: Transaction market value range based on arm's length principle for customs and tax purposes	153
Német Martin – Szendi Antal: A szellemi tulajdonjogok védelme a vámigazgatási eljárásban.....	165
Van Dooren, Eric: The order to pay the counter value of disappeared goods in Belgium	179
Adóztatás, gazdaság, új technológiák.....	190
Halasi Nóra: A hagyományos és tájjellegű élelmiszerek gazdasági jelentősége az észak-alföldi régióban	192

Halász Zsolt: Variációk egy témára: kísérletek a virtuális eszközök szabályozására	206
Kovács László: Széttöredezett e-közbeszerzési környezet Németországban..	218
Nagy Zoltán András: Mesterséges intelligencia lehetőségei az adó- és vámügyi eljárásokban	226
Pajor Andrea: Az adózás/adóztatás igazságossága – Az arányos és méltányos közteherviselés	234
Potoczki Zoltán: Az adófelfüggesztési eljárás jellegzetességei	246
Szlifka Gábor: Vagyonosodási vizsgálat: kísértő múlt és ígéretes jövő	256
Történeti szemelvények.....	270
Czene-Polgár Viktória: Vámmentes csomagok Nyugatról – Az Ibusz Külföldi Kereskedelmi Akciója	272
Deák József: Határőrök, vámosok, állambiztonsági és belügyi szervek munkatársainak helytállása 80 évvel ezelőtt, a Szovjetuniót ért váratlan támadás első hónapjaiban.....	286
Kovács István: Németországban tevékenykedő arab nyelvű klánok és a „maffia” fogalmi összefüggései	294
Lippai Zsolt – Simonics Adrián: Magánbiztonság és futballhuliganizmus	306
Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes: Brüsszeli Nómenklatúra – az egységes nemzetközi vámtarifa létrehozása	320

Szerzők

- Czene-Polgár Viktória, Dr., PhD., tanársegéd,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
czene-polgar.viktoria@uni-nke.hu
- Christián László, Dr., PhD., habilitált egyetemi docens, rektorhelyettes,
rendőr dandártábornok,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem,
christian.laszlo@uni-nke.hu
- Csaba Zágón, Dr., PhD., adjunktus,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
csaba.zagon@uni-nke.hu
- Deák József, Dr. PhD, adjunktus,
rendőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Rendészetelméleti és -történeti Tanszék,
deak.jozsef@uni-nke.hu
- Erdős Ákos, tanársegéd,
pénzügyőr őrnagy,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
erdos.akos@uni-nke.hu
- Galella, Patricio, PhD., international trade consultant,
AGOSTO & ANGUREN IT (GUIEX),
and an Associate Professor at the Faculty of Law of the University of Barcelona,
galella@guiex.net
- Hajdu Ruben József, vámigazgatási referens,
pénzügyőr főhadnagy,
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatósága,
hajdu.ruben@gmail.com
- Halasi Nóra, kockázatkezelési referens,
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Hajdú-Bihar Megyei Adó- és Vámigazgatósága,
Kockázatkezelési Osztály,
halasi.nora@nav.gov.hu
- Halász Zsolt, Dr., PhD, tanszékvezető egyetemi docens,
Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog és Államtudományi Kar,
Pénzügyi Jogi Tanszék,
halasz.zsolt@jak.ppke.hu
- Jurušs, Māris, PhD., Associate Professor,
Customs and Tax Department, Riga Technical University,
Maris.Juruss@rtu.lv
- Kovács István, Dr., PhD., tanársegéd,
rendőr őrnagy,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék,
kovacs.istvan@uni-nke.hu

- Kovács László MA hallgató,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar,
laci.kovacs1993@gmail.com
- Lippai Zsolt, mesteroktató,
rendőr alezredes,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék,
doktori hallgató, Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola,
lippai.zsolt@uni-nke.hu
- Magasvári Adrienn, tanársegéd,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
magasvari.adrienn@uni-nke.hu
- Miloseviča, Kristīne, Senior Tax Advisor,
KPMG Latvia.
- Nagy Zoltán András, Dr., PhD., egyetemi docens,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Gazdaságvédelmi-, Kiberbűnözés Elleni Tanszék.
nagy.zoltan.andras@uni-nke.hu
- Német Martin, pénzügyőr hadnagy, vámigazgatási referens,
NAV Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatóság,
nemeth.martin@nav.gov.hu
- Pajor Andrea, dr., mesteroktató,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
pajor.andrea@uni-nke.hu
- Potoczki Zoltán dr., mesteroktató,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
potoczki.zoltan@uni-nke.hu
- Simonics Adrián, hallgató,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
biztonsági szervező mesterképzési szak,
simonicsadrian88@gmail.com
- Šmite-Roķe, Baiba, Deputy Director,
Tax Board at State Revenue Service of the Republic of Latvia,
and Doctoral Student, Riga Technical University,
baiba.smite-roķe@vid.gov.lv
- Suba László, dr., tanársegéd,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
suba.laszlo@nav.gov.hu
- Szabó Andrea, Dr., PhD., tanszékvezető egyetemi docens,
pénzügyőr ezredes,
Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
szabo.andrea@uni-nke.hu

- ▶ Szendi Antal, dr., mesteroktató,
 pénzügyőr ezredes,
 Nemzeti Közszerolgalati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
szendi.antal@uni-nke.hu
- ▶ Szilvász György Péter, dr., tanársegéd,
 rendőr őrnagy,
 Nemzeti Közszerolgalati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Igazgatásrendészeti és Nemzetközi Rendészeti Tanszék,
szgyb@gmail.com
- ▶ Szliffka Gábor, Dr., PhD, ellenőrzési igazgatóhelyettes,
 Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatósága,
szliffka.gabor@nav.gov.hu
- ▶ Van Dooren, Eric, Associate professor,
 Customs Law, University of Antwerp. Belgian,
 Supreme Court judge,
eric.vandooren@uantwerpen.be
- ▶ Voitseshchuk, Andrii, Director,
 Department of Customs Payments,
 The State Customs Service of Ukraine,
vad_71@ukr.net
- ▶ Zsámbokiné dr. Ficskovszky Ágnes, mesteroktató,
 pénzügyőr alezredes,
 Nemzeti Közszerolgalati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
zsambokine.ficskovszky.agnes@uni-nke.hu

Tanszéktörténet

Szabó Andrea* – Magasvári Adrienn*: Hirtelen 30 – A szervezeti és a képzési rendszerben 30 év alatt bekövetkezett változások hatása a pénzügyőr tisztekkel szemben támasztott követelményekre

Absztrakt

Az évfordulók lehetőséget adnak a személyes élményeken és az érintettek által írt szemelvényeken keresztül a visszaemlékezésre. A tanulmány célja, hogy áttekintse az elmúlt 30 év történéseinek különböző dimenzióit. Azon dimenziókat, amelyek szorosan összefüggnek a Vám- és Pénzügyőri Tanszék életével. Ezen dimenziók a szervezeti változások, a jogszabályi környezet változásai és a felsőoktatás területén bekövetkezett változások.

A kutatás alapját a személyes visszaemlékezések és a korabeli források áttekintése képezik. A források elemzésének eredménye egy, a tanszék történetét bemutató szintézis, párhuzamba állítva a történeti, szervezeti és jogszabályi változásokat.

Kulcsszavak: *pénzügyőr tiszt, rendészeti felsőoktatás, vámszervezet*

English title: Suddenly 30 – Impact of changes in the organizational and training system over the last 30 years on the requirements for financial officers

Abstract

Anniversaries provide an opportunity to recall through personal experiences and excerpts written by those involved. This study aims to review the different dimensions of what has happened in the last 30 years. These dimensions stack to the life of the Department of Customs and Finance Guards, describing the stories of organizational change, changes in the regulatory frameworks and transformations in higher education. The research is based on personal remembrances and an overview of contemporary sources. Its synthesis presents the department's history from the historical, organizational, and legal developments.

Keywords: *financial officer, law enforcement higher education, customs organization*

Bevezetés

1991-ben járunk. A Vám- és Pénzügyőri Tanszék (a továbbiakban: tanszék) születésének évében. Akkor, amikor felmerült az igény arra, hogy a Vám- és Pénzügyőrségnek (a továbbiakban: VP) magasan kvalifikált pénzügyőr tisztekre van szüksége. Olyanokra, akiknek a felkészítése egy, a rendvédelmi tisztek képzése terén már jelentős oktatási tapasztalatokkal rendelkező felsőoktatási intézményben (Virányi, 2019. 361. o.) és szervezett keretek között, szakgazda tanszék felügyelete, irányítása mellett valósulhat meg. Bár a pénzügyőr tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskolán (a továbbiakban: RTF) már 1991-et megelőzően (1987-től) is jelen volt

* Dr. Szabó Andrea, PhD., pénzügyőr ezredes, tanszékvezető egyetemi docens, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Vám- és Pénzügyőri Tanszék, <https://orcid.org/0000-0002-8224-4089>, szabo.andrea@uni-nke.hu

* Magasvári Adrienn, pénzügyőr alezredes, tanársegéd, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Vám- és Pénzügyőri Tanszék, <https://orcid.org/0000-0002-3737-0246>, magasvari.adrienn@uni-nke.hu

– vámnyomozó szak formájában –, a szakmaiságot, a pénzügyőri értékrendet és kultúrát, továbbá a sajátos, a pénzügyőri hivatásra jellemző szemléletmódot is közvetíteni képes, a szakmai és szervezeti elvárásoknak megfelelő képzést és nevelést nyújtó oktatói közösség (azaz, a tanszék) valójában 30 éve kezdte meg működését. (Kovácsics, 2000.; Budaházi 2006.; Balaska & Kiss, 2007.; Budaházi 2011.; Szabó, 2018/a.; Szabó & Magasvári, 2021.)

A történeti hűség kedvéért említve, a képzésnek otthont adó RTF-ből, Nemzeti Közzolgálati Egyetem⁹ (továbbiakban: NKE) született, melynek létrehozásáról szóló 1278/2010. (XII. 15.) számú kormányhatározat¹⁰ 2010. december 15-én lépett hatályba, felismerve hogy „a közzolgálaton belül a polgári közigazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományában a hivatástudat és a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést tesz szükségessé, továbbá a pályaelhagyás helyett a társadalom számára hatékony munkavégzés biztosítására és a nyugdíjazás utáni életszakaszra a közzolgálati pályaaorientációt támogató továbbképzési rendszert kell működtetni, a közzolgálati felsőfokú szakemberképzést egységes intézményi alapokra kívánja helyezni¹¹.” Mindezek alapján – az egyesülő intézmények hagyományainak megőrzésével, azok önálló karonkénti jogutódjaként –, a szorosabb oktatási és kutatási együttműködés, valamint a hatékonyabb működtetés érdekében, a felsőfokú közzolgálati szakemberképzés bázisintézményeként, 2012. január 1-én kezdte meg működését az NKE, amelyhez 2017-ben a bajai Eötvös József Főiskola vízügyi képzései átvételével csatlakozott a Víz tudományi Kar. Az NKE jelenleg négy karral (Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok, Hadtudományi és Honvédtisztképző, Rendészettudományi és az említett Víz tudományi), valamint négy doktori iskolával, több egyetemi campussal, köztük a megújult Ludovikával¹² büszkélkedhet. Az egyedülállóan modern egyetemi infrastruktúra megfelelő alapot nyújt az oktatás magas színvonalának biztosításához, az universitas közösség erősítéséhez, lépést tartva a XXI. század dinamikus oktatástechnikai fejlődésével, valamint az élen járó nyugati egyetemek infrastrukturális adottságaival. (Christián & Lippai, 2021).

2021-ben járunk. A tanulmányunk címében idézett filmbeli történéshez hasonlóan, csodával határos módon, mintegy varázsütésre, immár közel 1200 vámigazgatási szervező, pénzügyi szaknyomozó¹³, rendészeti igazgatásszervező (vám- és jövedéki igazgatási szakirányon), bűnügyi igazgatásszervező (pénzügyi nyomozó szakirányon), vám- és pénzügyőr, pénzügyi nyomozó¹⁴, vám- és pénzügyőr tiszt, illetve adó- és pénzügyi nyomozó tiszt¹⁵ szerzett diplomát, és kezdte meg pénzügyőri szolgálatát. A végzettségek elnevezésének gyakori változásához hasonlóan, a hirtelen elrepült 30 év alatt számos szervezeti és képzést érintő fordulat is bekövetkezett a tanszék életében, amelyek nem csak az oktatói gárdát, az oktatási portfóliót érintették, hanem a felsőoktatási intézmény által kibocsátott pénzügyőr tisztekkel szemben támasztott elvárásokra is hatással voltak.

Egészen a mai napig nem változott azonban az, hogy a tanszék által gondozott tantárgyak és felügyelt szakirányok mindig szorosan kötődtek a VP, majd a Nemzeti Adó- és Vámhivatal

⁹ Az Egyetemről bővebben: <https://www.uni-nke.hu>.

¹⁰ Lásd e tárgyban még a 2011. március 28-án kihirdetett 2011. évi XXXVI. törvényt (a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről), valamint a 2011. október 17-én kihirdetett 2011. évi CXXXII. törvényt (a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról).

¹¹ a 1278/2010. (XII. 15.) számú kormányhatározat. 1. pont.

¹² A parkról bővebben: <https://ludovika-campus.uni-nke.hu/ludovikas-emlekeink/park-tortenete>

¹³ a rendvédelmi felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 55/1999. (III. 31.) Korm. rendelet

¹⁴ az államtudományi képzési terület alap- és mesterképzési szakjainak meghatározásáról és azok képzési és kimeneti követelményeiről, valamint az azzal összefüggő kormányrendeletek módosításáról szóló 282/2016. (IX. 21.) Korm. rendelet

¹⁵ az államtudományi képzési területen szerezhető képesítések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet

(továbbiakban: NAV) feladatkörét biztosító alapvető pillérekhez, így a vámszakmai, a jövedéki és a nyomozati szakterület tevékenységi köréhez, illetve a szervezethez, továbbá a pénzügyőri hivatásra történő felkészítéshez, neveléshez.

Jelen tanulmányunkban arra törekszünk, hogy azokat a szakmai, szervezeti, képzésbeli és hivatást érintő jelentősebb változásokat mutassuk be, amelyek a 30 év alatt megkerülhetetlenül befolyásolták a pénzügyőr tisztek szakmai képzését és a hivatás gyakorlásához szükséges feltételeket, elvárásokat.

Az első 10 év (1991-2000)

A rendszerváltás idején, illetve azt követően még néhány évig a vámjog szabályozását az 1966. évi 2. törvényerejű rendelet, a végrehajtásáról szóló 9/1966. (II. 5.) Kormányrendelet, továbbá a 39/1976. (XI. 10.) számú Pm-KkM együttes rendelet tartalmazta. Ahogy a felsorolásból is kitűnik, ebben az időszakban hiányzott a törvényi szintű szabályozás, az alacsonyabb szintű rendelkezések pedig egyre terebélyesebbé, időnként áttekinthetetlenné váltak, ami a vámszakmai feladatok ellátását és az oktatást is igencsak megnehezítette. Az említett jogszabályok azonban nemcsak a vámjog szabályozásának alapját jelentették, hanem a szervezetnek a feladatrendszerét, struktúráját és a pénzügyőri szolgálatba történő kinevezés egyes feltételeit is hosszú évtizedeken keresztül (egészen a szolgálati törvény hatályba lépéséig) meghatározták. A tvr. 3. § (1) bekezdése ugyanis kimondta, hogy *„a vám- és pénzügyőrséghez az a nagykorú magyar állampolgár vehető fel, aki politikai és erkölcsi tekintetben feldhehetetlen, szellemileg és testileg alkalmas a vám- és pénzügyőrségi szolgálat ellátására, sorkatonai szolgálati kötelezettségének eleget tett vagy az alól - nem alkalmatlanság, hanem más ok miatt - mentesült.”*

A VP szakmai tevékenységének másik tartóoszlopa a jövedéki szakterület volt, ahol az 1993. július 1-jén hatályba lépett jövedéki törvény hatására zajlottak le olyan változások, amelyek a szervezet létszámát is érintették. A kormány ugyanis a jövedéki ellenőrzési feladatok végrehajtása érdekében a VP személyi állományának erősítéséről döntött. Ez 455 fővel növelte a hatóság létszámát. (Arnold, 2002.) A törvény életbe lépésével bővült a jövedéki termékek köre, a jövedéki ellenőrzés, a jövedéki engedélyek kiadása pedig olyan újszerű feladatokat honosított meg a szervezetben, amelyekre a testület tagjai mellett a pénzügyőri tisztképzésben résztvevőket is fel kellett készíteni.

A VP nyomozó hatósági jogkörét 1992. szeptember 1-jéig – a fővárosi nyomozó hivatal kivételével – a megyeszékhelyi vámhivatalok nyomozó csoportjai gyakorolták. A pénzügyi bűncselekmények hatékony felderítése és nyomozása azonban ekkor már egyre inkább megkövetelte, hogy ne csak a fővárosban, hanem a megyeszékhelyeken is önálló nyomozó hivatalokat létesítsen a testület. A megyei nyomozó hivatalokat a VP saját erőforrásból és két ütemben alakította ki. Létszámhelyzetükre jellemző volt, hogy általában négy-tizennégy, a fővárosban ötven emberrel végezték nehéz, összetett, sokszor nem veszélytelen feladataikat, szegényes technikai felszereltség mellett. (Arnold, 2002.) A nyomozati szakterület szervezeti reformja a testület nyomozati és szabálysértési szakmai munkáját és a képzési követelményeket is gyökeresen átalakította.

Persze, a szakmai feladatrendszerben jelentkező változások ellenére a szervezet legfontosabb célja, a bevételek minél hatékonyabb biztosítása maradt. Ennek érdekében pedig a pénzügyminiszter egy Európában akkor még szokatlan összevonási kísérletre is vállalkozott. 1995. augusztus 1-jei hatállyal az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: APEH) elnökét nevezte ki a VP miniszteri biztosává, akit megbízott a vezetői feladatok ellátásával és a két szervezet integrációjának előkészítésével. Ideiglenesen megszűnt a VP függetlensége, azonban 1996 tavaszán az APEH és a VP integrációja lekerült a napirendről. Mindez a kormányzati szándék változása mellett a testület munkájának elismerése is volt. (Köpf, 2003.)

Ebben a két évben azonban a szervezet helyzetének bizonytalansága és a kilátásba helyezett integráció mellett az új vámtörvény és vámtarifatörvény hatályba lépése is komoly kihívásokat okozott a szervezet szakmai és oktatási életében. Talán a legfontosabb következménye az új jogi szabályozásnak az volt, hogy a vámigazgatás visszakapta klasszikus funkcióját, így a vám ismételten valódi közgazdasági szabályozó eszközként működhetett. Az új vámtörvény szabályai az Európai Unióhoz való csatlakozás érdekeit szolgálták, azzal, hogy a jogszabály jelentős része átvette az az uniós normákban alkalmazott előírásokat, jogintézményeket, másrészt a gazdaság szereplői számára a korábbiaknál jóval szélesebb mozgásteret és kiszámíthatóságot biztosított. (Szendi, 2016.) A vámtörvény életbe lépése megkövetelte a szervezeti átalakulást, nagymértékben növekedett a szolgálatot teljesítő pénzügyőrök felelőssége, hiszen az eljárásokban azonnal kellett döntenie, továbbá az intézkedési jogkörök meghatározó többsége a vámhivatalok hatáskörébe került. (Arnold, 2002.)

A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény alapvető előírásai összhangot teremtettek a fegyveres szervezeti jelleg, az államigazgatási tevékenység és az újonnan felvett adóhatósági jogkör között. A jogszabály előkészítése pedig már a nemzetközi gyakorlat alapulvételével, az Európai Unió jövedéki előírásainak figyelembevételével, a jogharmonizációra fókuszálva zajlott. A jövedéki terület tehát 1998-tól különösen jelentős hangsúlyt kapott. (Arnold, 2002.; Balaska & Kiss, 2007.) A nemzetgazdasági szempontból is kiemelt bevételi terület szerepe így az oktatásban is felértékelődött.

Az 1996-98-as esztendő a vámigazgatás rendkívül aktív évei voltak a jogalkotás, a jogszabályok alkalmazása, a technikai fejlesztések, valamint a nemzetközi vám diplomácia terén. A testület létszáma – többlet feladataival összhangban – szintén jelentős mértékben nőtt. Ennek köszönhetően, már jóval magasabb szakmai és technikai színvonalú szervezet körvonalai rajzolódtak ki. A magyar vámigazgatás a 20. század végéhez közeledve a közép-kelet-európai térség egyik legerősebb vám szerveként működött, az Európai Unió teljes jogú tagságához szükséges jogszabályváltozások előkészítésére, végrehajtására, az elvárásoknak megfelelő szintű technikai feltételek megteremtésére törekedve. Sikertelenül megerősíteni a testület önálló arculatát, olyan képet kialakítani a társadalomban, hogy a pénzügyőr munkáját megbecsüljék és elismerjék.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás előkészítésében és végrehajtásában azonban még jelentős feladatok vártak a testületre, nemcsak a majdnem 700 jogszabály felülvizsgálatában és az EU-s elvárásokkal való összehangolásában kellett részt vennie, de a csatlakozási tárgyalásokra való felkészülésben is komoly szerepet vállalt a szervezet. Hét munkacsoport (vámok, adózás, bel- és igazságügyi együttműködés, adatvédelem, pénzügyi ellenőrzés/közösségi források, pénzügyi ellenőrzés/állami bevételek, statisztika) munkájában vett részt, ami azt is megmutatta, milyen szerteágazó feladatrendszere van a VP-nek a gazdaságpolitikában, illetve a feketegazdaság elleni harcban.

2000-re a VP az Európai Unióhoz csatlakozás folyamatában történelmi mérföldkőhöz érkezett. Meg kellett ugyanis felelnie a közigazgatás korszerűsítésére, a regionális közigazgatási szervezet kialakítására irányuló elvárásoknak, valamint az észszerű munkaerő-gazdálkodás (csökkenteni kellett a vezetői és funkcionális feladatokra létesített beosztásokat, a felszabadult erőforrásokat a végrehajtói szolgálathoz kellett átcsoportosítani, az átalakítás kizárólag szakmai érdekeket követhetett, az átszervezéssel egyidejűleg teret kellett biztosítani a személyi állomány jövedelmi viszonyainak javítására) kihívásainak is. A magyar közigazgatáson belül ez volt az első nagyszabású és sikeres EU-konform átszervezés. (Arnold, 2002.; Köpf 2003.; Prukner, 2013.) Az átszervezés végleges befejezésével – amely mindvégig a szakszervezetek bevonásával zajlott le – jelentősen csökkent az országos parancsnokság, illetőleg a középfokú szervek vezetői állományának létszáma. (Rajczy, 2014.)

Ebben az időszakban a testület munkatársainak életét jelentősen meghatározó újabb jogszabály született meg, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. számú törvény (a továbbiakban: Hszt.). A szolgálati törvény hatálya alá tartozott ettől fogva a VP hivatásos állománya is. A Hszt. rögzítette azt az azóta is fennálló elvárást, hogy a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyból fakadó kötelmeit önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, életének és testi épségének kockáztatásával, egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával kell teljesíteni. A Hszt. 1996-ban hatályos rendelkezéseinek megfelelően hivatásos szolgálati jogviszony azzal a 18. életévét betöltött, de 35 évesnél (miniszter hozzájárulásával 45 – később 47 – évesnél) nem idősebb, állandó belföldi lakóhellyel rendelkező, a rendfokozati állománycsoportokhoz meghatározott iskolai végzettségű, szakképzettségű magyar állampolgárral volt létesíthető, aki büntetlen előéletű, egészségi, pszichikai és fizikai szempontból alkalmas, elfogadja egyes alkotmányos jogainak korlátozását és megfelel a nemzetbiztonsági követelményeknek. Az eskütétel a kinevezés részét képezte, és próbaidő (12 hónap) kikötésére is lehetőséget adott a jogszabály. A VP állományába legalább középiskolai végzettséggel rendelkező személyt lehetett felvenni (kivéve az őrszolgálat állományát, ahol alacsonyabb végzettséggel is lehetett dolgozni). A vámhatóság hivatásos tiszti állománya utánpótlásának egyik szegmensét pedig már ekkor is a Rendőrtiszti Főiskolát végzett hallgatók felvétele jelentette.

Ennek a komplex szabályozásnak a legnagyobb hozadéka az volt, hogy viszonylag hosszú távon stabilizálta a fegyveres testületek és rendészeti szervek életét, a hivatásos szolgálati jogviszonyban állók helyzetét jelentősen befolyásoló jogszabályi környezetet, és egyúttal egységesítette a pénzügyőrök és a más hivatások betöltőivel szemben támasztott elvárásokat, illetve csökkentette a beosztásaik között kialakult eltéréseket is. Ez pedig lehetőséget adott arra, hogy a hivatásra való felkészítésük az RTF-en közel azonos elvek, előírások mentén folyhasson.

A második 10 év (2001-2010)

A VP szempontjából az EU tagságra való felkészülés tehát már az évezred végén megkezdődött. A csatlakozás feltételei közül elsősorban a jogharmonizációs, a szervezeti struktúra EU-konform átalakítását érintő, a technikai (elsősorban informatikai) feltételek megteremtésére irányuló és a személyi állomány és az utánpótlás felkészítését célzó kötelezettségeket kellett teljesíteni. (Bencs et al., 2003.)

Magyarország uniós csatlakozása folytán a magyar vámhatóságnak is új jogszabályi környezetben kellett működnie. Elfogadásra került ugyanis a VP jogállására,¹⁶ a vámjogra, vámeljárásokra,¹⁷ valamint a jövedéki adóra és jövedéki termékekre¹⁸ vonatkozó törvény. (Arnold, 2002.) A VP az EU csatlakozás követelményeinek figyelembevételével hajtotta végre a szervezetét, továbbá a személyi állományát érintő reformokat, figyelemmel természetesen az eredményes működés folyamatos fenntartására. A vámszakmai feladatok megfogyatkozása miatt közel 24%-os arányban csökkent a vámigazgatási szakterületen alkalmazottak száma, a határszolgálati tevékenység szűkülése pedig határszolgálatot ellátók 25%-os létszámcsökkenését eredményezte. (ÁSZ jelentés, 2005.) A csatlakozást követően a VP megújította a szervezeti rendszerét, bár a háromszintű struktúrát megtartotta. Megszüntette azonban a határ- és belterületi vámhivatalokat, helyettük fővámhivatalok, regionális jövedéki központok és regionális nyomozó hivatalok alakultak. (Balaska & Kiss, 2007.; Demény, 2009.) Az Európai Unió teljes jogú tagjává válás egyben azt is jelentette, hogy a nemzeti vámbevételek 75%-a a közösségi költségvetést illette meg (Várnay & Papp, 2004.), a kieső magyar államháztartási bevételeket így elsősorban

¹⁶ 2004. évi XIX. törvény a Vám- és Pénzügyőrségről

¹⁷ 2003. évi CXXVI. törvény a közösségi vámjog részletes végrehajtásáról

¹⁸ 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól

jövedéki területnek kellett kompenzálni. A jövedéki szakterületen – részben ennek köszönhetően – közel 3%-os létszámnövekedés történt. (Mózs et al., 2002.)

A határon történő vámellenőrzés egyre több határszakaszon való megszüntetése elsősorban a korlátozások és tilalmak alá eső áruk ellenőrzése tekintetében egy új szolgálati ág, a mobil ellenőrzés létrehozását tette szükségessé. (Nagy, 2008.) Kiemelten fontos ellenőrzési feladattá vált továbbá a hamisított termékek nemzetközi kereskedelme elleni fellépés is. Ez a feladat nemcsak a vám, adózási és egyéb érdekek védelmét, hanem biztonsági és egészségügyi szempontokat is szolgált. Az EU pénzügyi érdekeinek védelme is különleges szerepet kapott a VP feladatkörében, hiszen a szervezet keretein belül alakították ki a nemzeti OLAF Koordinációs Irodát. (Nagy, 2008.)

Ezekben az években azonban nem csak a vámhatóság szervezetét és feladatrendszerét érték jelentős nemzetközi behatások, hanem a rendészeti és ezen belül a pénzügyőri tisztképzést is. 2006-tól ugyanis – összhangban a bolognai folyamathoz kapcsolódó célkitűzésekkel – a Rendőrtiszti Főiskolán is létrejött egy korszerű, lineáris és több-ciklusú képzés (Szabó, 2011.; Hrubos, 2019.), amelynek első képzési főciklusában felsőoktatási alapfokozatot (BA) és felsőfokú rendészeti szakképzettséget lehetett szerezni. Mivel a pénzügyőri tisztképzésnek is integrálódnia kellett az új irányoknak megfelelően szervezett felsőoktatási rendszerbe, az évtized közepén jelentős feladatként jelentkezett a tanszék munkájában a többfokozatú bolognai képzéshez igazodó, valamint a szakma korszerűsítési igényeit és az uniós elvárásokat is kielégítő bűnügyi igazgatási, valamint rendészeti igazgatási szakok oktatási tematikájának, tananyagának kimunkálása, különös tekintettel a képzés keretében újonnan induló tantárgyakra. Ennek az átalakulásnak a következménye, hogy a szakokból szakirányok lettek, így a vámigazgatási szak, vám- és jövedéki igazgatási szakiránnyá, a vámnnyomozói szak pedig pénzügyi nyomozói szakiránnyá változott. (Szabó, 2013/a) A pénzügyőri hallgatók képzéséhez kötődő fő célkitűzés az volt, hogy az mind a magyar állami felsőoktatás követelményeinek, mind a globális nemzetközi kereskedelem szakmai, jogi és etikai kihívásainak megfeleljen. Ezen folyamatok hatására 2009-ben a levelező munkarend is áttért a hároméves képzésre, illetve bővült a tanszék képzési portfóliója, hiszen nappali munkarendben is meghirdetésre került a pénzügyi nyomozói szakirány. (Szabó & Magasvári, 2021.)

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás hatására a szervezet felépítése jelentősen megváltozott, a szakmai munka átstrukturálódott, ezzel párhuzamosan új feladatok is beépültek a pénzügyőri munkába. A rendészeti felsőoktatási képzés pedig követte a bolognai folyamatokat. Ez új képzési struktúra, korszerű tantárgyi programok, tantervek, tananyagok kimunkálásával járt. A hallgatókat – ennek megfelelően – nemcsak a képzési rendszer változásaira, de a szervezetet ért igen jelentős impulzusokra is fel kellett készíteni. A csatlakozás hatására végrehajtott átszervezés a szakképzett és tapasztalt munkaerő elvándorlásával járt, az utánpótlás biztosításában így egyre nagyobb hangsúlyt kapott a pénzügyőri tisztképzés.

A tanszék fennállásának második tíz esztendeje igencsak mozgalmas időszakot ölelt fel, és az évtized lezárását sem az eseménytelenség jellemezte. Az 1995-96-os történésekhez hasonlóan ugyanis ismét döntés született arról, hogy a két legnagyobb bevételt beszedő hatóságot a még hatékonyabb és eredményesebb feladatellátás érdekében össze kell vonni. Az APEH és a VP integrációjának folyamata 2010. június 14-én az állami vagyonnal való felelős gazdálkodás érdekében szükséges törvények módosításáról, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2010. évi LII. törvény kihirdetésével kezdődött meg. Ez a jogszabály a szervezeti egyesítés előkészítése érdekében a VP országos parancsnokát – az új szervezet létrehozásáig – kormánybiztos irányítása alá helyezte. Az előkészítő időszakban a két szervezet elsősorban a jogi alapok megteremtésére (a két jogelőd intézmény irányítási eszközeinek, utasításainak, eljárási rendjeinek felmérése és az integrált hivatali irányító eszközök kidolgozása) és a szervezeti-, valamint létszámkeretek meghatározására törekedett. Az integrált bevételi

hatóság, azaz a NAV 2011. január 1-jei hatállyal kezdhetette meg működését. (Magasvári, 2016; Magasvári 2018; Magasvári, 2021)

A harmadik 10 év (2011-2020)

A NAV létrejöttével egy szervezetben koncentrálódott az állami adóhatósági, vámhatósági, valamint – törvényben meghatározott bűncselekmények esetében – a pénzügyi nyomozói tevékenység. Az integrációval a hazai közigazgatásban egy olyan minőségileg új és szakmailag magasabb színvonalon működő – mintegy 23 ezer fős – szervezet jött létre, amely – a kormányzati, társadalmi, nemzeti, jogszabályi és nem utolsósorban az európai uniós elvárásoknak megfelelően, immár egységes irányítás alatt – az állam adó- és adójellegű bevételeinek kezelését és megfelelő védelmét nagyobb hatékonysággal tudta ellátni. (NAV, 2012.) Az integráció teljessé tétele azonban nem volt könnyű feladat. Eltérő szervezeti kultúrák, struktúrák, párhuzamos feladatellátások, működési keretek, eltérő foglalkoztatási jogviszonyok, egymástól jelentősen különböző információáramlási folyamatok, vezetési-irányítási és képzési rendszerek jelentette kiindulópontból ugyanis meglehetősen nehéz egy, a szervezet céljairól, értékrendszeréről közel hasonlóan gondolkodó és a szervezeti tudáson egymással osztozó munkatársakból álló, egységesített szervezet felépítése.

A VP, valamint az APEH integrációjának eredményeként 2011-ben létrejött NAV, továbbá a felsőoktatási integrációnak köszönhetően 2012-ben megalakult Nemzeti Közszerületi Egyetem (továbbiakban: NKE), nem hagyta érintetlenül a tanszék által koordinált szakirányokat és ezzel együtt a pénzügyőrök képzését sem. (Kovács, 2012.; Szabó, 2013/b.) A két nagy horderejű átalakulás egyrészt változásokat hozott a jogszabályi környezet területén (NAV törvény, NKE törvény), a NAV személyi állományát érintően (eltérő foglalkoztatotti jogviszonyok, szakképzettségek elfogadása, képzések átalakítása) és a NAV szervezeti jogállásában; amely ettől fogva nem rendvédelmi szervként, hanem – egyedülálló módon – fegyveres és rendvédelmi feladatokat is ellátó államigazgatási szervként működött. Az újonnan megalakult szervezet megőrizte tehát a jogelődöktől örökölt klasszikus hatósági és rendészeti jellegét, illetve a különböző foglalkoztatási jogviszonyokba tartozó személyi állományát. A pénzügyőrök a 2011-ben hatályba lépett jogállási törvény, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény értelmében továbbra is hivatásos szerületi jogviszonyban álltak, rájuk azonban a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szerületi jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: új Hszt.) már csak bizonyos kérdések tekintetében volt alkalmazható. Az integrált hatóság törekvései pedig egyre inkább arra irányultak, hogy a személyi állomány jogállását egységesebbé tegyék, közelítsék egymáshoz a jogviszonyokat. Erre a legnagyobb esélyt a szervezeti átalakításokkal párhuzamosan zajló 2016-os törvény módosítás adta, amely bevezette az új Hszt. által szabályozott rendvédelmi életpályához nagyon hasonló NAV-életpályamodellt, és ezt a kormánytisztviselői állományra is kiterjesztette. A pénzügyőri hivatás a NAV különleges jogállásának, személyi állománya vegyes jellegének, illetve az új Hszt.-ről fokozatosan leváló NAV törvénynek a hatására egyre inkább távolodott más rendvédelmi hivatásoktól, amelyhez a pénzügyőri tisztképzésnek is igazodnia kellett.

A bürokrácia csökkentése és a korszerű hivatali működés jegyében – az életpályamodell bevezetésével párhuzamosan – megkezdődött a NAV szervezeti átalakítása is, hiszen az eredetileg háromszintű szervezet 2016-tól központi és területi szinten működött tovább, a szigorú hatóság szerepkörét pedig felváltotta a szerületató és szerületbarát szemlélet. (NAV, 2016.)

Ebben az időszakban több olyan eszköz is született, amelyet a korszerűsítés szüntelen igénye, az adózók jogkövetésre ösztönzése, a pénzügyi bűncselekmények megelőzése és az adóelkerülés visszaszorítása hívott életre. A tételes áfakimutatással kezdődött, majd bevezették az online pénztárgépek rendszerét, elindult az EKÁER és működik az online számla rendszer. (PNY,

2020.) Mindez részét képezte a NAV megújulási stratégiájának is, amely egy működési és szakmai folyamataiban megújult, 21. századi adóhatóság vízióját „rajzolta meg”. (NAV, 2019.)

Egy, a szakmához ennyire közelálló és a szakma által „befolyásolt” képzésnek, mint amilyen a pénzügyőri tisztképzés, természetesen követnie kellett a fenti szervezeti, stratégiai és szakmai változásokat, de emellett – a Rendészettudományi Karon folyó képzések részeként – idomulnia kellett a rendészeti szakterület, a rendvédelmi szervek támasztotta igényekhez is. (Szabó, 2013/a., Christián & Erdős, 2020.) Ilyen volt a 2016-ban, a rendészeti szocializáció és a képzés gyakorlati jellegének erősítése érdekében bevezetett tisztjelölti státusz, majd ennek folyamánként a négyéves képzésre történő áttérés, (Szabó, 2018/b.; Szabó 2018/c.) amelyek elengedhetetlenné tették a tanterv és a tantárgyi programok módosítását, a tartalom és a szemeszterek egymásra épültsége terén egyaránt.

A tisztjelölti státusz bevezetése mellett egyre inkább előtérbe került ebben az időszakban a rendészeti szakterület azon elvárása is, hogy a Rendészettudományi Karon folyó képzések során ne csak az elméleti felkészültséget, illetve a gyakorlati tapasztalatot alapozzák meg, hanem fektessenek hangsúlyt a tisztjelöltek kompetenciáinak fejlesztésére is. Erre az igényre reflektálva az utóbbi években a pénzügyőr tisztjelöltek esetében is felmérésre kerültek a pályakezdőktől elvárt közszolgálati (ideértve a rendészeti területet is) alapkompenciák a felvételt követően, illetve a kibocsátást megelőzően is.¹⁹

Az integrációnak köszönhetően nem csak a szervezeti változások gyorsultak fel, de az egységesítés hatással volt a szakmai feladatrendszerre és a pénzügyőri hivatásra is. A változásoktól, bizonytalanságtól való félelem hatására megindult elvándorlások nem csak létszámhiányt, hanem tudás- és tapasztalatvesztést is okoztak a pénzügyőri munkakörökben, a sorozatos létszámszárlatok miatt pedig a pénzügyőri állomány utánpótlását szinte kizárólagosan a tanszék által gondozott szakirányokon végzett tisztjelöltek biztosították. A pénzügyőr tisztképzésnek tehát nemcsak lekövetnie kellett a fordulatokat, hanem olyan új területeken is biztosítani kellett a tisztjelöltek fejlesztését, mint a szervezeti változások kezelése vagy a szervezeti beilleszkedés támogatása, továbbá fel kellett készíteni őket arra, hogy kinevezésüket követően gyorsan önállóvá kell válniuk és el kell fogadniuk az esetleges túlmunkát vagy nagyobb munkaterhelést is. A pénzügyőri tisztképzés továbbra is élvezi a szakma támogatását, amely egyrészt a tudományos munka elismerése területén nyilvánul meg, másrészt a képzést közvetlenül érintő olyan területeken, mint a szakmai gyakorlat, a szakmai tanulmányutak, a mentorálás. A legfontosabb azonban az, hogy a NAV területi szerveinek vezetői évről évre egyre jobban várják a szakmailag felkészült, a hivatás iránt elkötelezett pályakezdő tiszteket. Ez persze a tanszék számára édes teher, hiszen az oktatók felé is pozitív visszajelzés, hogy jól teszik a dolgukat. Mind a szakma, mind a hagyományok szeretetére, mind a pénzügyőri hivatás tiszteletére, értékeinek továbbvitelére megtanítják a hallgatókat, de képessé teszik őket arra is, hogy folyamatosan keressék a megújulás, fejlődés lehetőségét.

Zárszó helyett (2021 -)

Ismét 2021-ben járunk. Immár azonban az elmúlt 30 év tapasztalataival a hátunk mögött és 153 fő pénzügyőr tisztjelölttel együtt készülünk az újabb fordulatokra, kihívásokra. Azt már jól látjuk, hogy az idén januárban életbe lépett, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvénynek (a továbbiakban: NAV Szj. tv.),

¹⁹ Az egységes közszolgálati alapkompenciák meghatározása a KÖFOP 2.1.5-VEKOP16-2016-0001. számú „A versenyképes közszolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása” című projekt keretében végzett alapkompencia-kutatás keretében történt. Az egységes közszolgálati alapkompenciák a következők: döntési képesség, együttműködés, érzelmi intelligencia, felelősségvállalás, határozottság – magabiztosság, hatékony munkavégzés, kommunikációs készség, konfliktuskezelés, önállóság, problémamegoldó készség, pszichés terhelhetőség, szabálykövetés – fegyelmezetttség. (Erdős et. al., 2019; Malét-Szabó et. al., 2018; Magasvári, 2019)

illetve az ezzel bevezetett adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonynak köszönhetően a pénzügyőrök feladatköre erősen körülhatárolt lett, ezáltal pedig „beszűkültek” a pénzügyőr tisztek által betölthető pénzügyőri munkakörök is. Hiszen, ha ma valaki a tanszék által gondozott szakirányok valamelyikén szerez diplomát, akkor jellemzően vagy nyomozóként, járőrként, vagy határszolgálati vámreferensként, esetleg vámigazgatási referensként tud pénzügyőri szolgálatot vállalni, a gyors előrelépésnek – főleg, ha élethivatásként tekintünk a pénzügyőri szakmára – pedig igen csekély az esélye. (Magasvári, 2021/a.; 2021/b.)

Azt is tapasztaljuk, hogy az utóbbi években a felsőoktatásban jelen lévő Z generáció is nagy horderejű változásokat indukál. (Erdős, 2018.; Magasvári & Szilágyi, 2019.; Erdős 2021.) Gyakran halljuk, hogy mennyire más ez a generáció, mint a korábbiak, másként gondolkodnak, másként tekintenek a munkára és másképp lehet motiválni is őket. Velük kapcsolatban már nem csak arról kell beszélni, hogy mit és milyen tantárgyi programok keretei között oktassunk számukra, hanem arról is, hogy hogyan erősítsük elköteleződésüket, milyen HR-tényezők szolgálják leginkább a megtartásukat, hogyan készülhet fel a munkáltató szervezet a fogadásukra.

A tanszék természetesen készen áll ezekre az új kihívásokra és reméli, hogy újabb 30 év elteltével is segítheti a pénzügyőri állomány szakmai, gyakorlati, tudományos felkészítését, a fiatalok pénzügyőri hivatásra nevelését.

Irodalomjegyzék

- [1] Arnold, M. (2002). *Ma már holnap van. A magyar gazdaság és a Vám- és Pénzügyőrség*. VIVA Média Holding.
- [2] ÁSZ (2005). *Jelentés a Vám- és Pénzügyőrség működésének ellenőrzéséről*. <https://www.asz.hu/storage/files/files/%c3%96sszes%20jelent%c3%a9s/2005/0511j000.pdf?download=true> (letöltés ideje: 2021. 12. 07.)
- [3] Balaska, A. & Kiss, A.(szerk.) (2007). *A 140 éves Vám- és Pénzügyőrség emlékalbuma*. VIVA Média Holding.
- [4] Bencs, Z. et al (szerk.) (2003). *Vám az Európai Unióban*. Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága Integrációs Hivatal.
- [5] Budaházi, Á. (szerk.) (2006). *Jubileumi évkönyv. 35 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971-2006*. Rendőrtiszti Főiskola.
- [6] Budaházi, Á. (szerk.) (2011). *Jubileumi évkönyv. 40 éves a Rendőrtiszti Főiskola.1971-2011*. Rendőrtiszti Főiskola.
- [7] Christián, L. & Erdős, Á (2020). Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*. 68(12), 11-42. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.12.1>
- [8] Christián, László & Lippai, Zsolt (2021). Kakukktojás vagy új rendészeti alappillér? In Csaba, Z. & Zsámbokiné Ficskovszky, Á. (szerk.) *Tehetség, szorgalom, hivatás. Tanulmánykötet*. (pp. 17-30) Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. <https://doi.org/10.37372/mrtvtpt.2021.1.1>
- [9] Demény, Á. (2009). Az integrált határigazgatási rendszer és a vámigazgatási fejlesztések kapcsolata Magyarországon. *Hadtudományi Szemle*. 2009. 2. évf. 2. szám. 52-63.
- [10] Erdős, Á. (2018). Alkalom vagy tervszerűség? A pénzügyőr tisztjelöltek pályára lépésének rövid vizsgálatáról. In Czene-Polgár, V. & Zsámbokiné Ficskovszky, Á. (szerk.) *Innováció, elektronizáció, tudásmenedzsment*. (pp. 115-130) Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata.
- [11] Erdős, Á. et al. (2020). NAV Café – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. *Magyar Rendészet*. 2020/1. 149-177. <http://doi.org/10.32577/mr.2020.1.10>

- [12] Erdős, Á. (2021). Újszerű szerhasználati kockázatok a mai fiatalok körében: Generációs Addikciós Kockázatok (GAK): összefoglaló tanulmány. *Interdiszciplináris Drogszemle*. 2. évfolyam 1. szám. 31-54.
- [13] Hrubos, I. (2019). Az európai felsőoktatási térség létrehozása mint az Európai Unió felsőoktatás-politikájának központi eleme. *Educatio*. Akadémia Kiadó. 28 (1), 75–90. <https://doi.org/10.1556/2063.28.2019.1.6>
- [14] Kovács, G. (2012). A Nemzeti Közszerológati Egyetem, mint a közszerológati képzés bázisa: a jelenlegi helyzetkép, jövőbeni változások, fejlődési tendenciák és kihívások; In Gaál, Gy. & Hautzinger, Z. (szerk.) „A biztonság rendszertudományi dimenziói - változások és hatások” című tudományos konferenciáról. (pp. 371-379) Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport.
- [15] Kovácsics, I. et al (szerk.) (2000). *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrségről 1867-2000*. VIVA Média Holding.
- [16] Köpf, L. (2003). *Fejezetek a magyar vámigazgatás és a pénzügyőrség történetéből*. Tipico Design Kft.
- [17] Magasvári, A. (2016). Szervezeti integráció stratégiai szemszögből. In Keresztes, G. (szerk.) *Tavaszi Szél 2016*. (pp. 60-65) Doktoranduszok Országos Szövetsége.
- [18] Magasvári, A. (2018/a). Az emberi tényező szerepe a szervezeti változás sikerében - egy integráció margójára. In Keresztes, G. (szerk.) *Tavaszi Szél 2018 Konferencia = Spring Wind 2018: Konferenciakötet II*. (pp. 507-516) Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ).
- [19] Magasvári, A. (2019). Felkészült, elkötelezett, elhivatott... A Nemzeti Adó- és Vámhivatal pályakezdőkkel szembeni kompetenciaelvárásai. *Pro Publico Bono: Magyar Közigazgatás*. 2018/1. 92-109.
- [20] Magasvári, A. (2021/a). Egy új jogviszony „születése” – az adó- és vámhatósági szerológati jogviszony vizsgálata. In Csaba, Z. & Zsámbokiné, Ficskovszky Á. (szerk.) *Tebetség, szorgalom, hivatás*. (pp. 69-85) Magyar Rendszertudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. <https://doi.org/10.37372/mrttvpt.2021.1.5>
- [21] Magasvári, A. (2021/b). A Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőreinek jogviszonyára vonatkozó általános szabályok. In Erdős, Á. (szerk.) *Integrált pénzügyőri ismeretek 1*. (pp. 59-82) Magyar Rendszertudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat.
- [22] Magasvári, A. – Szilágyi, T. (2019). Z generációs pénzügyi nyomozók munkával kapcsolatos elvárásai. In Zsámbokiné Ficskovszky, A. (szerk.) *Biztonság, szerológatás, fejlesztés, avagy új irányok a bevételi hatóságok működésében*. (pp. 142-156) Magyar Rendszertudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat.
- [23] Malét-Szabó, E. et al. (2018). Rendőri alapkompétenciák az egységes közszerológati alapkompétenciák tükrében. *Rendőrségi Tanulmányok* 1(1), 15-74.
- [24] Mózs, E. et al (szerk.) (2002). *Az Európai Unió jövedéki szabályozása*. Szakmai segédlet. Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága.
- [25] Nagy, J. (2008). A magyar vám jövője. In: Gaál, Gy. & Hautzinger, Z. (szerk.) *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX*. (pp. 293-302) Tanulmányok a „Rendszert és rendvédelem – Kihívások a XXI. században” Című tudományos konferenciáról.
- [26] NAV (2012). *NAV évkönyv 2011*. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerológatéről és annak 2011. évi tevékenységéről. https://nav.gov.hu/data/cms257714/NAV_Evkonyv_2011.pdf (letöltve: 2021. 12. 07.)
- [27] NAV (2016). *NAV évkönyv 2015*. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerológatáról és annak 2015. évi tevékenységéről. https://nav.gov.hu/data/cms404657/NAV_Evkonyv_2015_CD.pdf (letöltve: 2021. 12.07.)
- [28] NAV (2019). *NAV évkönyv 2018*. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerológatáról és annak 2018. évi tevékenységéről. https://nav.gov.hu/data/cms496584/NAV_evkonyv_2018.pdf (letöltve: 2021. 12.07.)

- [29] NAV (2020). *Pénzügyi nyomozók 1999-2019.* https://nav.gov.hu/nav/kiadvanyok/bunugyi_kiadvanyok/Penzugyi_nyomozok_1920211105.html (letöltve: 2021. 12.07.)
- [30] Prukner, A. (2013). A magyar vám- és pénzügyőr szervezetek tevékenysége 1867-2010 között. [PhD értekezés] Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola. <https://doi.org/10.17625/NKE.2014.005>
- [31] Rajczy, L. (2014). Vámpolitika. In Marján, A. (szerk.) *Magyarország első évtizede az Európai Unióban 2004-2014.* (pp. 371-376) Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- [32] Szabó, A. (2011). Bolognai folyamat a rendészeti felsőoktatásban. In Zadravecz, Zs. (szerk.) *Tavaszi szél 2011 = Spring Wind 2011.* (pp.353-362) Konferenciakötet. Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ).
- [33] Szabó, A. (2013/a). A rendészeti felsőoktatás egy speciális területe: a pénzügyőr tisztek képzése. In Keresztes, G. (szerk.) *Tavaszi Szél, 2013: Spring Wind.* Doktoranduszok Országos Szövetsége.
- [34] Szabó, A. (2013/b). Egy rendészeti képzésre (felsőoktatásra) irányuló kutatás konklúziói. In Gaál, Gy. & Hautzinger, Z. (szerk.) *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV.* (pp. 71-78) Tanulmányok "A változó rendészet aktuális kihívásai" című tudományos konferenciáról. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport.
- [35] Szabó, A. (2018/a). A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. *Belügyi Szemle.* (pp. 71-80) 66(11). <https://doi.org/10.38146/BSZ.2018.11.7>
- [36] Szabó, A. (2018/b). Sub pondere crescit palma, avagy a pénzügyőr tisztjelölt erőpróbája. In Dobák, I. & Hautzinger, Z. (szerk.) *Szakmaiság, szerénység, szorgalom: Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére.* Dialóg Campus Kiadó; Nordex Kft.
- [37] Szabó, A. (2018/c). A tisztjelölti jogállás sajátosságai. In: Erdős, Á. (szerk.) *Integrált pénzügyőri ismeretek I. Kezdő pénzügyőrök kézikönyve.* (pp. 156-180) MRTT Vám- és Pénzügyőri Tagozat.
- [38] Szabó, A. & Magasvári, A. (2021). A pénzügyőrtisztképzés a bolognai folyamat és az uniós csatlakozás tükrében. In Barabás, A. T., & Christián, L. (szerk.) *Ünnepi tanulmányok a 75 éves Németh Zoltán tiszteletére: Navigare necesse est.* (pp. 487-497) Ludovika Egyetemi Kiadó.
- [39] Szendi, A. (2016). A vámjogi környezet 25 évvel ezelőtt. In Zsámbokiné Ficskovszky, Á. (szerk.) *Válogatott tanulmányok a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fennállásának 25. évfordulója alkalmából.* NKE Vám- és Pénzügyőri Tanszék – NAV.
- [40] Várnay, E., & Papp, M. (2004). *Az Európai Unió joga.* KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft.
- [41] Virányi, G. (2019). *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011.* Dialóg Campus Kiadó. <http://hdl.handle.net/20.500.12944/13022>

